

JASNO I GLASNO

protiv korupcije

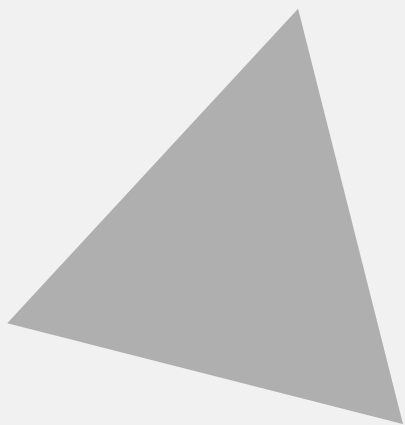
PODRŠKA
IMPLEMENTACIJI
MJERA INTEGRITETA

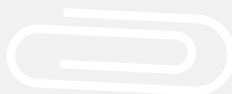
Projekat finansira
Evropska unija

JASNO I GLASNO

protiv korupcije

Sadržaj

1.	Kakvi su efekti korupcije na privredu?	2
2.	Zbog čega je institut zviždača koristan?	3
2.1	Međunarodni standardi	3
2.2	Zaštita zviždača u Evropi	4
2.3	Zviždači u Crnoj Gori	9
2.3.1	Šta je korupcija?	9
2.3.2	Ko je zviždač?	9
2.3.3	Šta predstavlja ugrožavanje javnog interesa?	10
2.3.4	Koje su obaveze državnih institucija, privatnih preduzeća i ostalih pravnih lica?	10
2.3.5	Koje su obaveze imenovanih lica za prijem i postupanje po prijavama?	11
2.3.6	Koje su kazne predviđene za prekršaje?	11
2.3.7	Podnošenje prijave nadležnom državnom tužilaštvu ili drugim organima vlasti	12
2.3.8	Dostupni kanali za prijavljivanje	12
2.3.9	Elementi prijave	12
2.3.10	Zaštita podataka	12
2.3.11	Elektronski formular za prijavu zviždača	13
2.3.12	Podaci i statistički obrazac:	14
2.4	Sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava Savjeta Evrope	15
2.4.1	Sudska praksa – Šest kriterijuma za zviždače	16
3	Poziv	16

Kakvi su efekti korupcije na privredu?

Korupcija predstavlja **negativnu društvenu pojavu sa dalekosežnim posljedicama**, a najveći broj slučajeva korupcije se, u stvari, ne prijavi i ne otkrije. Osnovni razlog za oklijevanje građana da prijave korupciju jeste utisak da nadležni organi neće za ozbiljno uzeti njihovu prijavu i da tim povodom ništa neće biti urađeno. Drugi razlozi za ovakvo oklijevanje su nedostatak upućenosti u mehanizme za prijavljivanje koji su dostupni, kao i **strah od odmazde**.

Citirajući procjene Svjetskog ekonomskog foruma, Generalni sekretar Ujedinjenih nacija, Antonio Gutjeres izjavio je da je “ukupni trošak od korupcije makar 2 600 milijardi američkih dolara (oko 2 200 milijardi eura), ili 5 procenata ukupnog bruto domaćeg proizvoda (BDP)”, dodajući da, prema podacima kojima raspolaže Svjetska banka, “preduzeća i pojedinci plaćaju više od 1000 milijardi američkih dolara (oko 854 milijardi eura) mita svake godine”. “Korupcijom se potkradaju škole, bolnice i ostali, na način što se uzimaju neophodna sredstva”, rekao je, dodajući da ona čini da institucije trule – čak i dok se javni zvaničnici bogate ili ignorišu kriminal – te da se njome oduzimaju prava ljudi, odbijaju se strane investicije i pljačka privreda. (od 10. septembra 2018. godine).

Zbog čega je institut zviždača koristan?

Zviždači imaju ključnu ulogu u otkrivanju korupcije, prevara, lošeg upravljanja ili drugih nezakonitih radnji koje prijete da ugroze javno zdravlje i bezbjednost, finansijski integritet, ljudska prava, životnu sredinu, kao i vladavinu prava. Otkrivanjem informacija o takvim radnjama, zviždači su pomogli da se spasi mnogo života, kao i da se sačuvaju milijarde dolara iz javnih sredstava, a istovremeno su spriječili da se skandali i katastrofe koji su nastajali pogoršaju.

Zviždači često na sebe preuzimaju veliki rizik. Mogu da budu otpušteni, da im se sudi, da budu stavljeni na crnu listu, uhapšeni, da im se prijete, ili čak u nekim ekstremnim slučajevima da budu napadnuti ili ubijeni. Zaštita zviždača od nepravednog postupanja, što podrazumijeva odmazdu, diskriminaciju ili stavljanje u nepovoljan položaj, može da ohrabri ljude da prijavljuju nezakonite radnje, i da time povećaju mogućnost da nezakonita radnja bude otkrivena i kažnjena. Zaštita zviždača, stoga, predstavlja ključno sredstvo kojim se podstiče otvorenost i povjerenje u vladu i kompanije. **Pravo građana** da prijave nezakonite radnje dio je prava na slobodu izražavanja, i vezuje se za principe transparentnosti i integriteta. Svi ljudi imaju pravo da štite dobrobit drugih građana i zajedničko dobro za cijelo društvo, a u nekim slučajevima imaju i profesionalnu i pravnu dužnost da prijave nezakonito djelo. Odsustvo efikasne zaštite može predstavljati dilemu za zviždače: od njih se često očekuje da prijave nezakonito djelo, ali ako to urade onda mogu da nanesu štetu sopstvenoj karijeri ili da budu izloženi odmazdi.

Međunarodni standardi

U svim međunarodnim i regionalnim ugovorima, koji za cilj imaju suzbijanje korupcije, prepoznata je **važnost zaštite zviždača**, i definisani su standardi te zaštite. Ovo se posebno odnosi na Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv korupcije (članovi 8, 13 i 33), Krivičnopravnu konvenciju o korupciji Savjeta Evrope (član 9 odnosno član 22), koje je Crna Gora ratifikovala i primjenjuje, bilo direktno, bilo unošenjem tih standarda u nacionalno zakonodavstvo.

Preporuka Komiteta ministara Savjeta Evrope br.7 iz 2014. godine

Principi / Definicije

U svrhe ove preporuke i njenih principa:

- a. “zviždač” je lice koje prijavi ili objavi informaciju o ugrožavanju javnog interesa ili šteti koja može nastati za javni interes u kontekstu njihovog radnog odnosa zasnovanog bilo u javnom, bilo u privatnom sektoru;
- b. “prijava ili objelodanjivanje u javnom interesu” predstavlja prijavljivanje ili objavljivanje informacija o činjenju ili nečinjenju koje predstavlja ugrožavanje ili prijetnju javnom interesu;
- c. “prijava” podrazumijeva prijavljivanje, bilo interno u okviru organizacije ili preduzeća, ili eksternom organu vlasti;
- d. “objelodanjivanje” podrazumijeva objavljivanje informacije u javnosti.

I. Materijalni domen

Princip 1: (Svrha) Nacionalni normativni, institucionalni i pravosudni okvir, uključujući gdje je to potrebno, i kolektivni ugovor o radu, treba da budu napravljeni i razvijeni da se olakša prijava ili objelodanjivanje u javnom interesu, na način što će se ustanoviti pravila da se zaštite prava i interesi zviždača.

Princip 2: (Opšti interes) Na državama članicama je da odluče šta je javni interes u svrhe implementacije ovih principa, i one treba eksplicitno da definišu opseg nacionalnog okvira, koji treba da uključuje povrede zakona i ljudskih prava, kao i rizike po javno zdravlje i bezbjednost, te životnu sredinu.

II. Lični domen

Principi 3 i 4: (Neposrednost) 3. Lični domen nacionalnog okvira treba da uključi sve pojedince koji rade bilo u državnom bilo u privatnom sektoru, nezavisno od prirode njihovog poslovnog odnosa i toga da li su plaćeni ili nisu. 4. Nacionalnim okvirom treba da budu pokriveni i pojedinci čiji se radni odnos završio, i po mogućnosti, kada tek treba da počne u slučaju kada se do informacije koja predstavlja ugrožavanje javnog interesa ili prijetnju istom došlo tokom procesa odabira kandidata ili tokom neke druge faze pregovora prije potpisivanja ugovora.

Princip 5: (Proporcionalnost) Posebna šema ili pravila, uključujući i modifikovana prava i obaveze, mogli bi se primjenjivati na informacije koje se tiču nacionalne bezbjednosti, odbrane, obavještajne službe, javnog reda ili međunarodnih odnosa države.

Princip 6: (Profesionalne tajne) Ovim principima se ne dovode u pitanje ustanovljena i prepoznata pravila za zaštitu pravnih i drugih profesionalnih privilegija.

III. Normativni okvir

Princip 7: (Konzistentnost) Normativnim okvirom treba da se obezbijedi sveobuhvatni i koherentan pristup za olakšavanje prijavljivanja i objelodanjivanja u javnom interesu.

Princip 8: (Ravnoteža) Ograničenja i izuzeci od prava i obaveza bilo kog lica u vezi sa prijavljivanjem i objelodanjivanjem u javnom interesu, treba da postoje samo ukoliko je neophodno, a u svakom slučaju, ne mogu biti takvi da prevazilaze ciljeve principa iz ove preporuke.

Princip 9: (Znanje i iskustvo) Države članice treba da osiguraju da se primjenjuje efikasan mehanizam ili mehanizmi za postupanje po prijavama i objelodanjivanjem u javnom interesu.

Princip 10: (Zaštita žrtava) Svako lice koje je diskriminisano, bilo direktno ili indirektno, po osnovu prijavljivanja ili objelodanjivanja netačne ili nepouz dane informacije, treba da zadrži pravo na zaštitu i na pravne lijekove koji su mu/joj dostupni u skladu sa pravilima opšteg zakona.

Princip 11: (Neotuđivost) Ne bi trebalo da postoji mogućnost da se poslodavac osloni na pravne i ugovorne obaveze lica kako bi spriječio to lice da nešto prijavi ili objelodani u javnom interesu, niti da ga/ju kazni zbog takvog ponašanja.

IV. Kanali za prijavljivanje

Princip 12: (Inspirisanje integriteta) Nacionalni okvir bi trebalo da podstiče okruženje koje ohrabruje prijavljivanje i objelodanjivanje na transparentan način. Pojedinci treba da se osjećaju bezbjednim da potegnu pitanja od javnog interesa.

Principi 13 i 14: (Značaj primalaca) 13. Potrebno je uspostaviti jasne kanale za prijavljivanje i objelodanjivanje u cilju javnog interesa, a pristup tim kanalima olakšati odgovarajućim mjerama.

14. Kanali za prijavljivanje i objelodanjivanje podrazumijevaju:

- Prijave u okviru organizacije i preduzeća (uključujući i lica određena da primaju prijave u povjerenju);
- Prijave relevantnim javnim regulatornim organima, agencijama za sprovođenje zakona i nadzornim organima;
- Objelodanjivanje u javnosti, na primjer, novinaru ili članu parlamenta.

Najadekvatniji kanal se određuje u odnosu na specifične okolnosti svakog pojedinačnog slučaja.

Princip 15: (Svijest) Treba podsticati poslodavce da uspostave interne procedure za prijavljivanje.

Princip 16: (Učešće) Radnici i njihovi zastupnici treba da budu konsultovani o predlogu da se uspostave interne procedure za prijavljivanje, ukoliko je to prikladno.

Princip 17: (Kontekst angažovanosti) Treba da važi kao opšte pravilo da je potrebno podsticati interno prijavljivanje i prijavljivanje relevantnim državnim regulatornim organima, agencijama za sprovođenje zakona i nadzornim organima.

V. Povjerljivost

Princip 18: (Anonimna objelodanjivanja) Zviždači treba da imaju pravo na zaštitu identiteta, kao i garancije pravičnog suđenja.

VI. POSTUPANJE PO PRIJAVI

Princip 19: (Postupanje) Prijave i objelodanjivanja u cilju javnog interesa koja podnose zviždači treba da budu predmet brze istrage, a gdje je to potrebno, rezultati treba da se sprovedu na efikasan način od strane poslodavaca i odgovarajućeg državnog regulatornog organa, agencije za sprovođenje zakona ili nadzornog organa.

Princip 20: (Pravo na informaciju) Po pravilu, zviždač koji je podnio internu prijavu, treba da bude obaviješten o aktivnostima koje su preduzete u vezi sa tom prijavom od strane lica kojem je prijava podnešena.

VII. Zaštita od odmazde

Princip 21: (Zabrana odmazde) Zviždači treba da budu zaštićeni od svakog oblika odmazde, bilo direktnog ili indirektnog, od strane svog poslodavca ili lica koja rade za ili zastupaju poslodavca. Oblici odmazde podrazumijevaju otkaze, suspenzije, profesionalna nazadovanja, gubitak prilike za unapređenjem, novčane transfere ili smanjenje zarada, zlostavljanje ili drugo kazneno ili diskriminatorno ophođenje.

Princip 22: (Zaštita vjerovanja u dobru namjeru) Ne treba izgubiti zaštitu samo na osnovu toga što je pojedinac koji je podnio prijavu pogriješio, ili zbog toga što se predviđena prijetnja javnom interesu nije ostvarila, pod uslovom da je postojala osnovana sumnja da se vjeruje u tačnost informacije.

Princip 23: (Obrana zakonitosti) Zviždač treba da ima pravo da u odgovarajućem parničnom, krivičnom ili upravnom postupku, ukaže na činjenicu da je prijava ili objelodanjivanje učinjeno u skladu sa nacionalnim okvirom.

Princip 24: (Pomoć poslodavca) Ukoliko je poslodavac uspostavio interni sistem za prijavu, a zviždač je objavio informaciju javnosti da se prethodno nije obratio sistemu, ovo se može uzeti u obzir kada se budu razmatrali pravni ljekovi ili nivo zaštite koju treba obezbijediti zviždaču.

Princip 25: (Teret dokazivanja) U postupcima vezanim za štetu koju je zviždač pretrpio, pod uslovom da je on/a dao/la opravdane razloge za sumnju da je ta šteta upravo nastala zbog podnošenja prijave ili objave, na poslodavcu je da dokaže da ipak to nije bila motivacija za nanešenu štetu.

Princip 26: (Privremena mjera) Licima koje su žrtve odmazde zbog prijave ili objelodanjivanja u cilju javnog interesa potrebno je obezbijediti privremenu mjeru, dok se čeka rezultat postupka, naročito u slučajevima gubitka posla.

VIII. Savjet, svjesnost i procjena

Princip 27: (Kultura zaštite) Potrebno je promovisati nacionalni okvir, kako bi se razvio pozitivan stav u javnosti i među profesionalcima, i kako bi se olakšalo otkrivanje informacija u slučajevima kada se u pitanje dovodi javni interes.

Princip 28: (Savjetovanje) Pristup informacijama i povjerljivom savjetovanju bi trebalo da budu besplatni za pojedince koji razmišljaju da podnesu prijavu ili objelodane informaciju u javnom interesu. Potrebno je prepoznati postojeće strukture kroz koje se može dati takva informacija i savjet, i sa tim upoznati javnost. Ako je neophodno, i u slučajevima u kojima je to moguće, i neke druge pogodne strukture se mogu osposobiti da ispune tu ulogu, ili se jednostavno mogu kreirati nove strukture.

Princip 29: (Nadzor) Državni organi treba da sprovedu periodične ocjene efikasnosti nacionalnog okvira.

2.3

Zviždači u Crnoj Gori

Godine 2016. osnovana je Agencija za sprječavanje korupcije kao nezavisna državna institucija. Tada je ova Agencija preuzela i nadležnosti Komisije za sprečavanje sukoba interesa i Uprave za antikorupcijsku inicijativu.

Relevantni zakonodavni okvir koji definiše oblast zviždača čine:

- Zakon o sprječavanju korupcije
- Pravilnik o bližem načinu postupanja po prijavi zviždača o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije
- Zakon o zabrani diskriminacije i Zakon o zabrani zlostavljanja na radu
- Krivični zakonik Crne Gore - Član 224
- Zakonik o krivičnom postupku - Članovi 120 i 121

2.3.1

Šta je korupcija?

Korupcija je svaka zloupotreba službenog, poslovnog, odnosno društvenog položaja ili uticaja u cilju sticanja lične koristi ili koristi za drugog. (član 2)

Ugrožavanje javnog interesa je:

- povreda propisa i etičkih pravila
- rizik od povrede koja je prouzrokovala, prouzrokuje ili može prouzrokovati opasnost po život, zdravlje i bezbjednost ljudi i okoline
- povrede ljudskih prava ili materijalne ili nematerijalne povrede države, ili fizičkog ili pravnog lica
- čin koji ima za cilj da prikrije povredu

2.3.2

Ko je zviždač?

Zviždač je fizičko ili pravno lice koje podnosi prijavu o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na korupciju. Zviždač koji ima opravdane razloge da misli da je javni interes ugrožen može da podnese prijavu u skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije.

2.3.3

Šta predstavlja ugrožavanje javnog interesa?

Ugrožavanje javnog interesa, u smislu Zakona o sprječavanju korupcije, podrazumijeva povredu propisa, etičkih pravila ili mogućnost nastanka takve povrede koja je izazvala, izaziva ili prijeti da izazove **opasnost po život, zdravlje i bezbjednost ljudi i životne sredine, povredu ljudskih prava ili materijalnu i nematerijalnu štetu po državu ili pravno i fizičko lice**, kao i radnju koja ima za cilj da se za takvu povredu ne sazna.

2.3.4

Koje su obaveze državnih institucija, privatnih preduzeća i ostalih pravnih lica? (član 49 Zakona o sprječavanju korupcije)

- Imenuju lica zadužena za prijem i postupanje po prijavi zviždača
- Utvrđuju procedure za provjeru prijavljenih navoda
- Primaju i bave se prijavama na način predviđen zakonom (član 47 stav 2)
- Štite identitet i prava zviždača (tj. zaštita ličnih i ostalih podataka u skladu sa zakonom, i obezbjeđivanje zaštite od svih oblika diskriminacije i oduzimanja prava zviždača – prema članu 56 Zakona o sprječavanju korupcije)
- Istražuju navode o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na korupciju (član 48 Zakona o sprječavanju korupcije)
- Preduzimaju mjere u skladu sa svojim nadležnostima (član 49 stav 2)
- Šalju povratnu informaciju zviždačima u roku od 45 dana od prijema prijave (član 50 Zakona o sprječavanju korupcije)

Za dodatne informacije vidite Pravilnik o bližem načinu postupanja po prijavi zviždača o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije (u daljem tekstu Pravilnik o postupanju po prijavama zviždača)

2.3.5

Koje su obaveze imenovanih lica za prijem i postupanje po prijavama?

- Postupak se pokreće u roku od **8 dana od dana prijema prijave** (član 3 i 4 Pravilnika o postupanju po prijavama zviždača)
- **Provjera istinitosti navoda** sprovodi se uvidom u službenu dokumentaciju, slučajeve i spise, kao i putem posjete radnom mjestu, putem saslušanja zaposlenih (član 48 Zakona o sprječavanju korupcije i član 3 i 4 Pravilnika o postupanju po prijavama zviždača)
- U slučajevima gdje se utvrdi istinitost navoda iz prijave, starješini organa se predlažu **mjere koje treba preduzeti** (član 49 stav 2 Zakona o sprječavanju korupcije i član 5 Pravilnika o postupanju po prijavama zviždača)
- U slučaju da se navodi ispostave istinitim, **sačinjava se mišljenje** (član 5 stav 1 Pravilnika o postupanju po prijavama zviždača)
- U slučaju da je došlo do povrede, mišljenje treba da **uključuje i preporuku** kako bi se spriječila, zaustavila ili ublažila šteta po javni interes (član 5 stav 2 Pravilnika o postupanju po prijavama zviždača)
- Obezbjeđuje se **zaštita identiteta zviždača** tokom cijelog postupka

2.3.6

Koje su kazne predviđene za prekršaje?

Novčane kazne od 1.000 do 20.000 eura za prekršaje pravnih lica u slučaju:

- da se ne odredi lice za prijem i postupanje po prijavi zviždača (član 49 stav 1);
- da ne obavijesti zviždača o mjerama koje su preduzete po njegovoj prijavi, odnosno o ishodu preduzetih mjera, u roku od 45 dana od dana podnošenja prijave (član 50);
- da se sa podacima ne postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka i ako se nije obezbijedila zaštita od svih oblika diskriminacije i ograničenja i uskraćivanja prava zviždača (član 56);
- da ne donese odluku u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva (član 70 stav 1) ili ne odredi rok za isplatu nagrade ili odredi rok koji je duži od šest mjeseci.

2.3.7

Podnošenje prijave nadležnom državnom tužilaštvu ili drugim organima vlasti

- **Ukoliko provjera pokaže da su navodi istiniti**, te organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ima sumnju da se dogodilo krivično djelo ugrožavanja javnog interesa – **u obavezi su da podnesu prijavu**, zajedno sa drugim dokazima, relevantnom tužilaštvu.
- Ukoliko organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik posjeduju **podatke koji mogu ukazivati na određene nepravilnosti** koje su van njihove nadležnosti, potrebno je da te podatke **podnesu nadležnom organu**.

2.3.8

Dostupni kanali za prijavljivanje

- U pisanoj formi
- Lično
- Putem pošte
- Putem elektronske pošte
- Putem interneta (www.antikorupcija.me)

2.3.9

Elementi prijave

- potpis zviždača i lični podaci ukoliko on/a ne želi da bude anonimna
- ukoliko je potrebno, ostale činjenice i okolnosti, u naročitoj one koje mogu da doprinesu samom kvalitetu informacija i opravdaju sumnju na ugrožavanje javnog interesa
- opis ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na korupciju

2.3.10

Zaštita podataka

- identitet zviždača, on/ona ne želi da bude anonimna
- sadržaj prijave (u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka)

Prijava ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije

Podaci o podnosiocu prijave

Da li podnosilac želi da bude anoniman: *

Da ▼

Pol podnosioca prijave:

Muški ▼

Da li je podnosilac u radnom odnosu u instituciji na koju se prijava odnosi?

Ne ▼

Na koji se način lice informisalo o metodima podnošenja prijave?

▼

Prijava

PRAVNI OSNOV: *

▼

Naziv i sjedište organa vlasti, privrednog društva, drugog pravnog lica, odnosno ime i prezime preduzetnika na koje se prijava odnosi?*

Organ vlasti ▼

Naziv organa vlasti, privrednog društva, pravnog lica / Ime i prezime preduzetnika: *

▼

Sjedište/ Adresa:*

▼

Da li je bilo podnijetih dokaza uz prijavu:*

Ne ▼

Opis ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije:

▼

Oblast na koje se odnosi prijava korupcije

Organ vlasti:*

Organi državne uprave ▼

Oblasti:*

Državna uprava ▼

☐

Nisam robot

reCAPTCHA
Pravila o privacnosti - Uslovi

Preuzimanje potvrde

Relevantni akteri (tj. državne institucije, privatne firme i pravna lica) pozvani su da redovno (na godišnjem nivou) informišu Agenciju o broju i vrsti slučajeva koje zaprimaju, kojima se bave i na koje odgovaraju. U nastavku je primjer forme za prikupljanje podataka.

Naziv institucije		Datum
Period za koji se izvještava	od (mm/yyyy) do (mm/yyyy)	
Ukupan broj slučajeva		
Podaci o slučaju		Broj slučajeva
Sektor	- Javni - Privatni	
Pod - sektor	- Građevina - Telekomunikacije - Banke / finansijski sektor - Turizam - Usluge - Ostalo: molimo naglasite koji	
Oblast	- Zapošljavanje - Nabavke (planiranje, licitacija i implementacij - Ostalo	
Vrijednost	- Ispod 400 eura - Između 400 i 4.000 eura - Između 4.000 i 40.000 eura - Više od 40.000 eura - Nije primjenjivo ili je nepoznato	
Vrsta prijave	- Povreda regulative - Etička pravila - Šteta po zdravlje i bezbjednost - Šteta po životnu sredinu - Ostalo (molimo naznačite):	
Ishod	- Odluka / Mišljenje dato: - povreda - bez povrede - sa kaznom - bez kazne - Slučaj zatvoren (bez odluke / mišljenja) - Ostalo (molimo naznačite):	

Izjava tajnosti:

Podaci će se koristiti samo u statističke svrhe, kako bi se resursi Agencije za sprječavanje korupcije bolje organizovali i opredijelili.

Sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava Savjeta Evrope

Šteta po poslodavca je često ozbiljna, zbog toga što objelodanjivanje informacija obično predstavlja povredu zviždačeve dužnosti, lojalnosti i poverljivosti u odnosu na poslodavca, i ruši poverenje na kojem se temelji radni odnos.

Sud u Strazburu zasniva svoju sudsku praksu o zviždačima na članu 10 **Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda:**

Član 10 - Sloboda izražavanja

1 **Svako ima pravo na slobodu izražavanja.** Ovo pravo uključuje slobodu posjedovanja sopstvenog mišljenja, primanja i saopštavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprečava države da zahtijevaju dozvole za rad televizijskih, radio i bioskopskih preduzeća.

2 Pošto korišćenje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu **u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti,** radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprečavanja otkrivanja obavještenja dobijenih u poverenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

Sudska praksa – Šest kriterijuma za zviždače

Februara 2008. godine, presudom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, po prvi put je dodjeljen status zvuždača i zaštita zviždaču, korišćenjem šest kriterijuma stalne sudske prakse (ESLJP, Veliko vijeće, 12. februar 2008. godine, Guja protiv Moldavije).

U slučaju Guja protiv Moldavije, sud po prvi put priznaje mogućnost da državni službenik voljno i opravdano povrijedi svoju obavezu lojalnosti.

Šest kriterijuma koje je Sud u Strazburu uspostavio su:

- 1. Koji su pravni lijekovi bili dostupni zviždaču?**
- 2. Postoji li javni interes za objelodanjivanje konkretne informacije?**
- 3. Da li su objelodanjene informacije autentične?**
- 4. Kakvu štetu je nanijelo objelodnjavanje informacija?**
- 5. Da li je zviždač objelodanio informacije u dobroj namjeri?**
- 6. Da li su bile neophodne sankcije koje je pretprio zviždač?**

Poziv

Koristimo ovu priliku i pozivamo vas da podijelite ovu brošuru, u elektronskoj ili u štampanoj verziji, svim zaposlenim u vašoj organizaciji.

JASNO I GLASNO

protiv korupcije

Svi zviždači, koji imaju opravdane razloge da sumnjaju da je došlo do ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na **postojanje korupcije**, prijavu u dobroj namjeri, osim organima vlasti, privrednim društvima, drugim pravnim licima i preduzetnicima, mogu podnijeti i:

AGENCIJI ZA SPRJEČAVANJE KORUPCIJE

Odsjek za postupanje po prijavama zviždača i zaštitu zviždača

020 44 77 44

prijavikorupciju@antikorupcija.me

PODRŠKA
IMPLEMENTACIJI
MJERA INTEGRITETA

Projekat finansira
Evropska unija

www.antikorupcija.me +382 20 44 77 21

Kralja Nikole 27/V, 81000 Podgorica, CRNA GORA